

Handläggare
Sofia Lindh
08-508 26 342
Amat Jobe
08-508 87 548

Till
Trafiknämnden
2021-12-16

Tillgänglighetsåtgärder 2022. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt Tillgänglighetsåtgärder 2022 till en investeringsutgift om 20 mnkr.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Mattias Lundberg
Avdelningschef

Jenny Carlsson
Enhetschef

Sammanfattning

Både i stadens "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023" och i stadens preliminära budget för 2022 framgår att hinder för tillgänglighet i den befintliga byggda miljön ska åtgärdas. Mål för stadens program är att alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället, vilket trafikkontorets projekt tar avstamp från.

Projektet syftar till att identifiera och åtgärda brister inom nämndens ansvarsområde som omfattas av lagen om enkelt avhjälpna hinder.

Målet är att alla projekt på Trafikkontoret ska inkludera och budgetera för tillgänglighetsåtgärder. För de brister som fortfarande kvarstår, där inga andra projekt planeras inom nära framtid, behöver emellertid även fortsättningsvis separata investeringsmedel avsättas för enkelt avhjälpna hinder. Exempel på åtgärder som omfattas är sänkning av kantstenar vid passager, tillgänglighetsanpassning av övergångsställen, komplettering av kupolplattor vid genomgående gångbanor, tillgänglighetsanpassning vid busshållplatser och ledstråk. För att öka ambitionsnivån ytterligare har trafiknämnden fått en utökad ram på 5 mnkr i budget 2022.

Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar om genomförande av Tillgänglighetsåtgärder 2022 till en investeringsutgift av 20 mnkr.

Bakgrund

Både i stadens "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023" och i finansborgarrådets förslag till budget för 2022 framgår att hinder i den befintliga byggda miljön ska åtgärdas. Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället.

För att Stockholm ska bli en tillgänglig stad där alla medborgare har samma möjlighet till delaktighet krävs att stadens alla nämnder och bolag, men även det privata näringslivet, arbetar för att nya områden blir tillgängliga samt för att åtgärda befintliga enkelt avhjälpna hinder inom sitt ansvarsområde.

Ombyggnationer, utvecklingsprojekt och andra förbättringar för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har utförts under många år. Tillgängligheten har ökat, men mycket arbete återstår.

I plan- och bygglagen (2010:900), PBL, finns bestämmelser om att enkelt avhjälpna hinder i lokaler som allmänheten har tillträde till samt på allmänna platser ska undanröjas. Av 8 kap 12 § PBL följer att:

Ett hinder mot tillgänglighet eller användbarhet på en allmän plats ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att

avhjälpa.

I Boverkets föreskrifter (BFS 2013:9) finns vidare regler om hur plan- och bygglagen ska tillämpas. Exempel på åtgärder som omfattas av dessa föreskrifter är sänkning av kantstenar vid övergångsställen och andra passager, utbyte av rännalar, kontrastmarkering av busshållplatser, komplettering av handledare i trappor, infällning av släta ytor i ojämn beläggning och kantstenssänkningar vid parkeringsplatser för rörelsehindrade.

Tillgänglighetsarbete på trafikkontoret

I april 2015 antog trafiknämnden en åtgärdsstrategi för enkelt avhjälpna hinder, som varit en utgångspunkt i tillgänglighetsarbetet sedan dess. Under 2022 fortsätter arbetet inom ramen för kontorets ordinarie verksamheter, där tillgänglighetsfrågorna är en naturlig del. Målet är att alla projekt ska inkludera och budgetera för tillgänglighetsåtgärder. För de brister som fortfarande kvarstår, där inga andra projekt planeras inom nära framtid, behöver emellertid även fortsättningsvis separata investeringsmedel avsättas. De senaste åren har cirka 10-15 mnkr avsatts för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder. För att öka ambitionsnivån ytterligare har trafiknämnden fått en utökad ram på 5 mnkr i budget för 2022.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret och stämts av med nämndens funktionshinderråd.

Mål och syfte

Syftet med projektet Tillgänglighetsåtgärder 2022 är att identifiera och åtgärda brister inom nämndens ansvarsområde som omfattas av lagen om enkelt avhjälpna hinder.

Målet med projektet är att tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska öka på de platser där kontoret genomför åtgärder.

Åtgärdsförslag

Under 2022 fortsätter arbetet med att bygga om och tillgänglighetsanpassa övergångsställen, busshållplatser, gångpassager, samt att åtgärda enkelt avhjälpna hinder.

Både i inner- och ytterstaden är platserna valda utifrån att de ligger nära kollektivtrafikknutpunkter, äldreboenden, skolor eller folktäta platser, i linje med trafikkontorets strategi för enkelt avhjälpna hinder. Otillgängliga platser på gatumark studeras och åtgärdas. Nytt för i år är trafikkontoret även kommer att investera i åtgärder kring vallokaler inför kommande val 2022. I samråd med valnämnden har trafikkontoret studerat tillgängligheten utanför vallokaler. Rätten att delta i demokratin är ett fokusområde inom Program för tillgänglighet och delaktighet samt ingår i trafikkontorets åtgärdsstrategi för enkelt avhjälpna hinder.

Nedan följer en lista investeringsåtgärder som kontoret planerar genomföra under 2022. Kostnadsuppskattning tas fram när åtgärderna är färdigprojekterade i januari 2022 och antalet åtgärder kan då komma att ändras. Åtgärder initierade av medborgare är prioriterade. Åtgärderna har en geografisk spridning över staden.

- kantstenssänkningar på ca 5 platser,
- tillgänglighetsanpassade övergångsställen på knappt 30 platser (varav sex stycken övergångsställen är i anslutning till vallokal),
- komplettering av ballastplattor vid övergångsställen på ca 8 platser (ballastplattor fungerar som en kontrast och ligger mellan övergångsstället och bakkant trottoar för att underlätta passagen över gatan för en synskadad person),
- komplettering av kupolplattor vid genomgående gångbanor på ca 5 platser (kupolplattor ligger vid genomgående gångbana för att uppmärksamma och varna en synskadad på korsande trafik),
samt
- tillgänglighetsanpassning av busshållplats, åtgärdande av handledare i trappa, utbyte av smågatsten till granithällar, tillgänglighetsanpassning av rännal, anläggande av genomgående gångbanor samt ledstråk på en eller två platser per åtgärd

Utformning sker enligt stadens typritningar samt handboken *Stockholm – en stad för alla, handbok för utformning av en tillgänglig och användbar miljö*, som utgår från gällande lagar och föreskrifter.

Övriga insatser

Förutom arbetet med att åtgärda brister i den befintliga miljön är det som tidigare nämnts viktigt att tillförsäkra att alla ny- och ombyggnationer blir tillgängliga.

Den mångåriga kunskapen kring tillgänglighetsfrågor som finns samlad på trafikkontoret ska tas tillvara, uppdateras och användas i kommande projekt. Trafikkontoret ska vara drivande och utveckla tillgänglighetsfrågorna inom nämndens ansvarsområden. Kunskapen om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska finnas med i planering, projektering och anläggning av alla stadens projekt. Genom att integrera tillgänglighetsförbättrande åtgärder inom ramen för såväl reinvestering som investeringsprojekt, sker varje år betydande förbättringar runt om i staden.

Kontoret ska vidare samarbeta med och involvera rådet för funktionshinderfrågor och handikapporganisationerna för att säkerställa att de åtgärder som genomförs får avsedd effekt.

Kontoret anordnar också insiktsutbildningar när efterfrågan på detta finns. Under utbildningarna får deltagarna bland annat en egen upplevelse av att röra sig med rullstol eller att ta sig fram med en synnedsättning. Under 2020 driftsattes ett förvaltningsöverskridande ramavtal för insiktutbildning.

Avvägningar

Kontoret har bedömt förslagets konsekvenser, bland annat avseende ekonomi, drift och underhåll samt trafik.

Konsekvenser på trafik

Vad gäller konsekvenser för trafik är det i första hand arbeten i anslutning till övergångsställen och genomgående gångbanor som riskerar att medföra trafikstörningar. Det påverkar framförallt de som nyttjar passagen i form av gående och cyklister, men även för de som kan tänkas passera passagen i form av cyklister, motorfordon och kollektivtrafik. De planerade åtgärderna samordnas med berörda aktörer.

Risker och osäkerheter

Investeringen avser ett flertal mindre åtgärder. Riskerna i respektive projekt bedöms som relativt små och om något projekt fördyras kan antalet projekt komma att justeras. Risken för överskridande av budgetramen anses därför som mycket liten.

Konsekvenser för drift och underhåll

Åtgärderna medför att kostnaderna för drift och underhåll ökar något. Anledningen är att de taktila plattor som används till ledstråk på öppna ytor inte har samma livslängd som släta plattor. Livslängden beror främst på vilket slitage plattorna utsätts för. Dessutom kräver kontrastmarkeringar i trappor kontinuerligt underhåll. I övrigt blir kostnaderna för drift och underhåll likartade dagens.

Måluppfyllelse och konsekvenser avseende tillgänglighet

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla dess invånare. Alla, oavsett funktionsförmåga, ska ha rätt till full delaktighet. Genom att fortsätta det systematiska arbetet för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder bidrar trafikkontoret till en förbättrad tillgänglighet inom sitt ansvarsområde. Kontorets arbete ligger både i linje med de lagkrav som finns gällande enkelt avhjälpna hinder och målsättningar om en tillgänglig kollektivtrafik.

Konsekvenser för barn

I FN:s barnkonvention framgår bland annat att barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt liv med ett aktivt deltagande i samhället. För att detta ska vara möjligt behöver allmänna platser vara tillgängliga. Det systematiska arbetet för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder ökar med andra ord möjligheten för barn och ungdomar med funktionsnedsättning att ta del av samhällslivet.

Jämställdhet

Studier visar att skillnaderna mellan hur män och kvinnor reser i Stockholm är relativt små och trenden är att de flesta skillnaderna minskar över tiden. I dagsläget åker män något mer bil än kvinnor, medan kvinnor reser något mer med kollektivtrafik.

Åtgärder som tillgänglighetsanpassning av övergångsställen och andra passager, anläggning av ledstråk och kontrastmarkering av trappor underlättar i första hand för gångtrafikanter med funktionsnedsättningar, medan kantstenssänkningar vid parkeringsplatser för rörelsehindrade ökar tillgängligheten för den som färdas med bil. Sammantaget underlättar arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder resor med flera olika trafikslag och ökar tillgängligheten för både kvinnor och män.

Ekonomi

Kontoret avser att utföra investeringsåtgärder för 20 mnkr under 2022. I den summan ingår även utgift för utredning och projektering. Störst andel medel går till ombyggnation av övergångsställen, gångpassager och ledstråk. Av det totala beslutsbeloppet redovisas 15 mnkr inom framkomlighetssatsningen för gångtrafikanter och 5 mnkr inom trafiknämndens utökade ram för tillgänglighet 2022. Projektet är inrymt i nämndens preliminära förslag till verksamhetsplan för 2022.

Insatser såsom utvecklings- och påverkansarbete, insiktsutbildningar och kunskapspridning, kommer att belasta driftbudgeten och är inte del av detta beslut. I övrigt ska budget för tillgänglighetsåtgärder finnas med i respektive projekt.

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med cirka 1,1 mnkr från och med år 2023. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en avskrivningstid om 20 år och intern ränta om 0,5 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Slut